

– kan der imidlertid blive tale om erstatning for svie og smerte efter bestemmelsen herom i erstatningsansvarslovens § 3. Opstår der permanent helbredsskade, kan der endvidere blive tale om erstatning for varigt mén efter reglerne i erstatningsansvarslovens § 4.

Som eksempel på tilfælde, hvor der ydes torterstatning, kan nævnes voldtægt. Godtgørelsen for tort ved fuldbyrdet voldtægt ligger normalt mellem 30.000 og 40.000 kr., men der er retspraksis, hvor der er udmålt både væsentligt højere og væsentligt lavere torterstatninger. Også ved andre seksualforbrydelser, herunder især ved kønslig omgængelse med mindreårige, ydes i vidt omfang godtgørelse for tort.

Der er i nyere praksis også ydet godtgørelse for tort i forbindelse med grovere voldsforbrydelser. Som et eksempel kan nævnes dommen i Ugeskrift for Retsvæsen 1990, side 594 (*UfR 1990.594 H*), hvor tiltalte blev dømt for at have dræbt sin 4-årige datter ved kvælning og 16 timer senere at have forsøgt at dræbe datterens mor, der kom for at hente sit barn. Drabsforsøget skete ved at tiltalte med en kniv tildelte forurettede stiksår i arm og bryst, hvorved en lunge blev perforeret og mellemgulvmuskelen og leveren blev beskadiget. Højesteret tilkendte godtgørelse for tort med 20.000 kr.

Et andet eksempel er dommen i *UfR 1992.426 V*, hvor tiltalte blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, ved gennem et halvt år i en række tilfælde at have slået sin samlever på kroppen med bl.a. livrem og spanskør. Vestre Landsret tilkendte godtgørelse for tort med 30.000 kr. under henvisning til, at den langvarige mishandling havde ydmyget og nedværdiget samleveren i ekstrem grad.

Endelig kan nævnes en dom fra *Vestre Landsret af 6. marts 1996*, hvor tiltalte blev dømt for to tilfælde af vold efter straffelovens § 244 og et tilfælde af vold efter § 246 mod sin samlever. I det sidstnævnte tilfælde havde tiltalte bl.a. trukket samleveren i håret fra et rum til et andet, taget kvælergreb på hende, så hun mistede bevidstheden, smidt hende ned af en trappe, sparket hende, truet hende med en kniv mod halsen og snittet hende i panden og armen. Tiltalte havde endvidere slået tiltalte med knytnæve og slynget hendes hoved mod en toiletcisterne, der gik i stykker. Samleveren fik kraniebrud og brud på ribben. Landsretten tilkendte godtgørelse for tort med 25.000 kr.

Domstolene har dog i en række tilfælde afvist at yde godtgørelse under henvisning til, at volden ikke har været udøvet under særligt krænkende omstændigheder. Det gælder også i sager, hvor der har været tale om meget grov vold.

Som eksempler kan nævnes følgende domme:

UfR 1996.777 H. Dommen vedrører forsøg på manddrab. Tiltalte greb den forurettede (en kvindelig bekendt) om halsen og klemte til og pressede en pude mod hendes ansigt, hvorved hun mistede bevidstheden. Herefter snittede tiltalte forurettede fire gange i halsens forside med en kniv. Højesteret udtalte, at selv om tiltaltes handling var af alvorlig karakter, blev den ikke udøvet under sådanne særligt krænkende omstændigheder, at der var grundlag for at tillægge forurettede godtgørelse for tort. Landsretten havde tilkendt forurettede godtgørelse for tort.

UfR 1996.403 H. Tiltalte blev dømt for at have forsøgt at dræbe en kvindelig bekendt, idet han stak hende med en kniv i halsen, hvorved en pulsåre til hjernen blev læderet. Kvinden fik revet sig fri af tiltalte og modtog hurtigt livreddende behandling. Handlingen fandtes ikke udført under sådanne særligt krænkende eller ydmygende omstændigheder, at der var grundlag for at tilkende godtgørelse for tort.

UfR 1992.101 H. Tiltalte dømt for forsøg på manddrab og trusler, idet han stak en kvinde i ryggen med en køkkenkniv og derefter – mens hun lå på gulvet – tog kvælertag på hende og udtalte, at han ville slå hende ihjel. Tiltalte havde tidligere ved flere telefoniske henvendelser til forurettede truet med at slå hendes datter ihjel. Højesteret fandt i modsætning til landsretten ikke grundlag for at tilkende godtgørelse for tort.

UfR 1991.671 H. Tiltalte dømt for forsøg på manddrab, idet han på kort afstand affyrede to skud mod sin hustru med et haglgevær. Hustruen blev ramt af 120-150 hagl i brystet og overarmen. Landsretten tilkendte godtgørelse for tort, mens Højesteret ikke fandt grundlag for at tilkende sådan godtgørelse.

Den gældende retstilstand bygger på princippet om, at godtgørelse for ikke-økonomisk skade kun bør tilkendes, hvor der er et ganske særligt behov herfor, og hvor der endvidere kan opstilles visse objektive kriterier som f.eks., at der er opstået varig helbredsskade, eller at en forbrydelse er begået på en sådan måde, at der heri ligger en særlig krænkelse af ofrets selvfølelse. Dette princip er bl.a. med til at undgå vilkårlighed i rets anvendelsen.

4.2. Justitsministeriets overvejelser

Psykiske følger som utryghed, angst og lignende kan opstå som følge af mange typer af forbrydelser og vil have forskellig intensitet bl.a. afhængig af offerets individuelle psykiske ressourcer og sociale kontaktnet. F.eks. kan der hos personer, der har været udsat for vold, røveri, indbrudstyveri, hærværk, overtrædelser af polititilhold, eller der måske »blot«